

Milieu-effectenkaarten

Een handig hulpmiddel

voorjaar 2007

Tussen gewasbeschermingsmiddelen bestaan grote verschillen in de milieubelasting van het grondwater, het waterleven, de lucht en de schadelijkheid voor natuurlijke vijanden. Door hier bij keuze van gewasbeschermingsmiddelen rekening mee te houden, helpt u de milieubelasting te verminderen. Milieu-effectenkaarten en de milieumeetlat zijn goede hulpmiddelen om middelen met elkaar te vergelijken. Voor een aantal middelen zijn goede en minder milieubelastende alternatieven voorhanden.

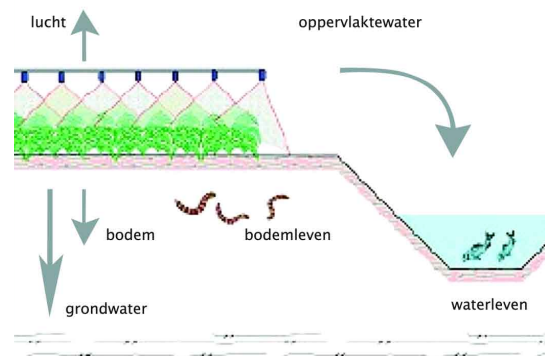
Hoe werken de kaarten?

Milieu-effectenkaarten geven inzicht in de milieubelasting van gewasbeschermingsmiddelen. Op de kaarten vindt u informatie over het risico van uitspoeling naar grondwater, waterleven in de sloot, vervluchtiging naar de lucht en nuttige organismen zoals bestuivers en natuurlijke vijanden. Voor verschillende gewasgroepen zijn milieu-effectenkaarten opgesteld door CLM in samenwerking met Telen met toekomst. De Nederlandse Bond van Boomkwekers heeft de kaarten verspreid. U kunt de kaarten ook downloaden via www.telenmettoekomst.nl

Kijk en vergelijk

Op de kaarten ziet u de verschillende gewasbeschermingsmiddelen staan. Achter ieder middel staat de adviesdosering in kg per ha of liters per ha en het gehalte actieve

stof. Stel u voert een bespuiting uit met 0,1 kg Admire per ha. Dit komt overeen met 0,07 kg actieve stof. Binnen certificeringssystemen wordt wel gekeken naar de hoeveelheid actieve stof die u jaarlijks gebruikt per ha. Niet iedere kilo werkzame stof is echter even schadelijk voor het milieu. Daarom is het beter te kijken naar de milieu-effecten van een bespuiting. Gebruik bij voorkeur 'groene' middelen. Dit zijn middelen met een laag aantal milieubelastingspunten (MBP) of kg actieve stof per ha. Oranje en rode middelen zijn schadelijker. Ga bij de keuze zelf na welke milieu-effecten op uw bedrijf het meest belangrijk zijn. Ligt uw bedrijf in een gebied met veel sloten, dan is het belangrijker om rekening te houden met het risico op waterleven dan wanneer er geen sloten in de nabije omgeving zijn.

Effecten van gewasbeschermingsmiddelen in open teelten.

Hoe zijn de punten berekend?

De milieubelastingspunten zijn voor een groot deel afgeleid van de CLM-Milieumeetlat. Het CLM gebruikt hiervoor gegevens van het College voor de Toelating van Bestrijdingsmiddelen (CTB). Als een fabrikant nieuw onderzoek aanlevert waaruit blijkt dat de milieubelasting minder is, dan worden de milieubelastingspunten aangepast.

Bereken milieubelasting

Stel u wilt op uw bedrijf 4 ha spuiten tegen meeldauw met Kenbyo. U gebruikt 1 kg per ha. Volgens de milieumeetlat en milieu-effectenkaarten scoort 1 kg Kenbyo 890 mbp voor grondwater en 13 mbp voor waterleven uitgaande van 1% drift en 6 tot 12% organische stof. 4 kg Kenbyo zorgt dus voor 4 keer zoveel milieubelasting, ofwel 3560 mbp voor grondwater en 52 mbp voor waterleven.

Als alternatief overweegt u Folicur toe te passen. U heeft 1 kg Folicur per ha nodig. 1 kg Folicur scoort 0 mbp voor grondwater en 9 mbp voor waterleven. Door Folicur te kiezen, heeft u dus een lagere milieubelasting.

Ervaringen uit de praktijk

Hans Swart van boomkwekerij M. van Dijk BV uit Swolgen

“Ik vind de milieu-effectenkaarten een goed hulpmiddel bij de middenkeuze. Elk jaar zetten wij aan het begin van het seizoen de middelen die we willen spuiten op een rijtje. Ik probeer geen middelen met een hoge milieubelasting te gebruiken, maar in plaats daarvan te kiezen voor een middel dat minder schadelijk is. Het is natuurlijk wel van belang dat een middel goed werkt. Effectiviteit staat voorop. In het verleden spotten wij veel Topsin M na het snoeien van gewassen. Vanwege de hoge milieubelasting zijn we hiermee gestopt. We snoeien en toppen nu vooral bij drogend weer waardoor we een bespuiting achterwege kunnen laten. Nu blijkt

Topsin M toch minder schadelijk dan altijd is gedacht, maar we besparen met onze nieuwe aanpak veel middel. Op de milieu-effectenkaarten staat de standaard spuitdosering. Wij hebben de ervaring dat we van sommige gewasbeschermingsmid-

delen de dosering kunnen verlagen als we bij de juiste weersomstandigheden spuiten. Ik gebruik daarom vaak de milieumeetlat op internet. Zo kan ik mijn eigen doseringen doorrekenen.”

Tips

Meeldauw

Kijk bij de middenkeuze niet alleen naar de milieubelasting, maar houd ook rekening met resistentie. Tegen meeldauw kunt u preventief spuiten

Meer informatie:

- U kunt de milieu-effectenkaarten voor uw sector downloaden op www.telenmettoekomst.nl
- Ook kunt u gebruik maken van de Milieumeetlat openteelten van het CLM op www.milieumeetlat.nl
- Raadpleeg voor de effecten op natuurlijke vijanden de neveneffectenlijsten van Koppert, www.koppert.nl of Biobest www.biobest.be
- Of neem voor meer informatie contact op met uw adviseur.

met Kenbyo, Ortiva of Flint. Ortiva en Flint genieten de voorkeur omdat deze middelen minder milieubelastend zijn dan Kenbyo. Gebruik curatief een middel uit de ebr-groep: Baycor Flow, Folicur of Exact. Nimrod Vloeibaar is een middel uit een geheel andere chemische groep. De milieubelasting van dit middel is iets hoger. In verband met resistentie is het echter belangrijk middelen uit een bepaalde groep af te wisselen met middelen uit een andere chemische groep.

Spint

Past u geïntegreerde bestrijding van spint toe, gebruik dan bij voorkeur Floramite. Dit is een selectief middel. Dit betekent dat het middel natuurlijke vijanden als roofmijten spaart. Floramite is voor teelten onder glas een goed alternatief voor Aseptacarex.

Bladluis

Luizenmiddelen als Admire, Calypso

en Gazelle behoren tot dezelfde chemische groep. Vergelijk deze middelen onderling qua milieubelasting en kies het beste middel. U kunt ook kiezen voor Pirimor. Dit middel heeft een iets hogere milieubelasting, maar is veilig voor bijen en hommels en natuurlijke vijanden zoals sluipwespen, lieveheersbeestjes en roofmijten. Op de milieu-effectenkaarten zijn middelen die goed bruikbaar zijn in de geïntegreerde teelt aangegeven met een 'groene A'.

Houd er rekening mee dat de milieubelasting van een bespuiting niet alleen afhankelijk is van het middel dat u kiest. De milieubelasting voor waterleven is bijvoorbeeld ook sterk afhankelijk van de hoeveelheid drift. Neem daarom driftbeperkende maatregelen om de emissie naar het oppervlaktewater te verminderen.

Praktijknetwerk Telen met toekomst werkt aan een breed gedragen duurzame teelt in de plantaardige sectoren. Ruim 400 ondernemers testen en beoordelen duurzame teeltmaatregelen, 'Best Practices,' op de praktische toepasbaarheid en haalbaarheid. Dit gebeurt zoveel mogelijk in samenwerking met diverse partijen die het boerenêrf c.q. de tuin betreden. Deze folder is met grote zorg samengesteld. De samenstellers zijn echter niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij gebruik van gegevens.

Colofon:

Productie: Telen met toekomst
Tekst: Wilco Dorresteyn (DLV Plant)
Eindredactie: Fred Geers (PPO)
Vormgeving en druk: Graphiset, Uden